

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a admis apelul declarat de Victoria Țurcan, prin intermediul avocatului Croitor Alexei, s-a casat integral hotărârea din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea înaintată de Victoria Țurcan,

(Dosarul nr. 2ra-409/24

Nr. PIGD 2-21122078-01-2ra-01042024)

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului.
--

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (I. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

05 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursurilor declarate de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al RM,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni
Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 13 august 2021, Victoria Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, privind repararea prejudiciului material în mărime de 3048,50 de lei și moral în mărime de 200 000,00 de lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 12 martie 2018 de către SUP a IP Rezina a fost pornită cauza penală nr. XXXXXXXX conform componentei de infracțiune prevăzută de art.XX alin.(X) lit. X) și art. XX alin. (X) din Codul penal, pentru faptele transmisei XXXXXXXX XXXXXXXX în XXXXXXXX nr.XX XXXX.

3. Prin ordonanța organului de urmărire penală din 09 iulie 2018, Victoria Țurcan a fost pusă sub învinuire, fiind învinuită în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.XX alin.(X) lit. X) și art. XX alin. (X) din Codul penal.

4. Prin ordonanța din 05 august 2019, emisă de procurorul în procuratura r-lui Rezina, Ghenadie Zgardan, reclamanta Victoria Țurcan a fost scoasă integrală de sub urmărire penală, din lipsa în acțiunile elementelor infracțiunii prevăzută de art.XX alin.(X) lit. X) și art. XX alin. (X) din Codul penal.

5. În contextul celor enunțate a susținut că Victoria Țurcan a suportat suferințe psihice, prin faptul punerii sub învinuire pentru fapta care nu a comis-o, a fost limitată în drepturile garantate și ca rezultat cele întâmplare au avut impact psihologic asupra reclamantei.

6. Drept urmare, cu referire la prevederile art. 10, art. 11 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 13 CEDO, pct.22 al Hotărârii Plenului CSJ nr. 8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art.3, art.5, art.8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art.2007, art.2036 și art.2037 din Codul civil, a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 200 000,00 de lei și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești în mărime de 3048,50 de lei, constituite din cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3000,00 de lei și suma de 48,50 de lei cheltuieli pentru deplasare

din mun. Chișinău în or. Rezina în vederea efectuării acțiunilor procesuale în cadrul cauzei penale nr.XXXXXXXXXX.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Victoria Țurcan. S-a încasat din contului bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Victoriei Țurcan, prejudiciul material în mărime de 3 000,00 de lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

8. La 23 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 40), avocatul Alexei Croitor, acționând în interesele Victoriei Țurcan a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral, precum a fost formulată (f.d.41), iar, la 04 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.40), a prezentat motivarea apelului (f.d. 78/79).

9. La 24 februarie 2022, Ministerul Justiției al RM a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral (f.d.38), iar, la 02 noiembrie 2023, prin intermediul Direcției a prezentat motivarea apelului (f.d. 68/73).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a admis apelul declarat de Victoria Țurcan, prin intermediul avocatului Alexei Croitor. S-a casat integral hotărârea din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea înaintată de Victoria Țurcan. S-a încasat din contul Bugetului de Stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Victoriei Țurcan, prejudiciul moral în sumă de 20 000,00 de lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și prejudiciul material în sumă de 3 000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate în cadrul cauzei penale. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 101; 102/117).

11. Întru susținerea soluției enunțate, instanța de apel a relevat că pentru a pretinde la încasarea unor sume bănești, cu titlu de cheltuieli pentru serviciile comunale utilizate de locatari în procesul de folosință a bunului imobil în speță, reclamantul urma să confirme legătura juridică dintre părți și bunul imobil în speță.

12. În acest sens, instanța de apel a notat că prin acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii, reclamanta Victoria Țurcan a fost pus sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.XX alin.(X) lit. X) și art. XX alin. (X) din Codul penal.

13. În continuare, instanța de apel a reținut că Victoria Țurcan prin ordonanța procurorului din 05 august 2019 a fost scoasă de sub urmărire penală, din motiv că în acțiunile acesteia nu se întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzută de art.XX alin.(X) lit. X) și art. XX alin. (X) din Codul penal.

14. Având în vedere prevederile art. 284 și art. 275 pct.3) din Codul de procedură penală, instanța de apel a constatat că scoaterea reclamantei Victoria Țurcan de sub urmărire penală în baza prevederilor art. 275 pct.3) din Codul de procedură penală, este temei de reabilitare în drepturi a persoanei supuse urmăririi penale.

15. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a punctat că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală și de procuratură față de reclamanta Victoria Țurcan, i-au cauzat acesteia un prejudiciu moral, considerente din care Statul, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

16. Drept urmare, apelanta/reclamanta Victoria Țurcan în baza prevederilor art. 1998, art.2007 din Codul civil coroborat cu art. 3, art.11 alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru atragere ilegală la răspundere penală.

17. Din aceste rațiuni, instanța de apel a concluzionat că nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele Ministerului Justiției al RM precum că din materialele dosarului nu și-a găsit confirmarea existența acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii pentru a fi antrenată răspunderea patrimonială a Statului, or, aceste argumentele sunt combătute de însăși materialele dosarului, la care au fost anexate probe suficiente și pertinente din care rezultă că Victoria Țurcan a fost pus sub învinuire în baza art. art. 217¹ alin. (3) lit. b), e), f) și art. 322 alin.(1) din Codul penal, acuzație penală care nu și-a găsit justificarea.

18. La fel, instanța de apel a susținut că argumentele Ministerului Justiției al RM precum că, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, în această ordine de idei, este important și necesar să se constate, de către judecătorul de instrucție sau procuror, ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept nu sunt relevante speței în cauză. Or, ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală atestă cu certitudine că organul de urmărire penală a încălcat principiul general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi urmărită penal și trasă la răspundere, împrejurare ce generează angajarea răspunderii patrimoniale a Statului pentru prejudiciul material și moral cauzat prin această încălcare. Mai mult, acțiunile

de urmărire penală efectuate în privința reclamantei Victoria Țurcan au atentat nu doar la activitatea sa profesională, inclusiv și la viața personală și de familie, fiindu-i afectat și lezat esențial dreptul de respectare a vieții de familie și socială.

19. Instanța de apel a considerat și neîntemeiate sunt argumentele apelantului Ministerului Justiției al RM precum că, circumstanțele cazului nu atestă întrunirea condițiilor prevăzute de lege, pentru încasarea de la bugetul de stat în beneficiul reclamantei Țurcan Victoria a prejudiciului moral. Or, probele în cauză demonstrează întrunirea cumulativă a condițiilor din art. 3 cu cele din art. 6 al Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

20. În continuare, instanța de apel a considerat neîntemeiate și alegațiile Ministerul Justiției al RM cu referire la prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, precum că Victoria Țurcan nu a fost trasă la răspundere penală, deoarece în privința acesteia nu a fost emisă sentința de condamnare și stabilită pedeapsa penală sau un act judecătoresc irevocabil care să constate caracterul ilegal al actelor emise de organul de urmărire penală. Or, Ministerul Justiției al RM eronat interpretează prevederile art. 50 din Codul penal, care reglementează esența răspunderii penale. Astfel, cu referire la trimerile Ministerului Justiției al RM la prevederile art. 50 din Codul penal, instanța de apel o considerat-o ca fiind lipsită de relevanță în condițiile în care cauza penală în privința reclamantei Victoria Țurcan a fost încetată de către procuror în cadrul urmăririi penale, nefiind expediată în instanța de judecată cu întocmirea rechizitoriului.

21. Or, în sensul art. 50 din Codul penal, răspunderea penală și pedeapsa penală nu sunt noțiuni identice. Răspunderea penală este o premisă necesară pentru aplicarea pedepsei, dar nu este însuși pedeapsa. Respectiv, pornirea urmăririi penale în privința reclamantului Victoria Țurcan, chiar și în lipsa emiterii unei soluții de condamnare a acestuia, a avut efecte juridice asupra acesteia, deși ca finalitate ultima a fost scoasă de sub urmărirea penală, pe temeiul de reabilitare. Statul având obligația pozitivă de a efectua o investigație eficientă pentru stabilirea tuturor circumstanțelor care au contribuit la comiterea unei infracțiuni, cât și să fie capabilă să contribuie la identificarea făptuitorului, a demarat urmărirea penală, fiindu-i atribuit lui Victoria Țurcan calitatea procesuală de bănuț pentru săvârșirea unor infracțiuni grave.

22. La caz, instanța de apel a considerat necesar de a menționa că nu neagă faptul că, organul de urmărire penală este obligat, în virtutea legii, să efectueze o cercetare multilaterală a pretinselor fapte infracționale, să acumuleze probe care să demonstreze vinovăția cât și dezvinovătesc persoana, însă, unul din scopurile procesului penale este ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, conform potrivit art. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală.

23. În continuare, analizând prevederile art.2036 alin.(1), art. 2037 alin.(1), (2), (3) din Codul civil, art. 11 alin.(1) din Legea nr. nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, instanța de apel a reținut că din conținutul dispozițiilor legal

citate, răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să fie determinat de către instanța judecătorească, ținându-se cont de circumstanțele concrete ale cauzei, de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

24. Întru susținerea ideii consecvente, instanța de apel a notat că prin tragerea ilegală la răspundere penală, reclamantei Victoria Țurcan s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri. Însă, la determinarea mărimii prejudiciul moral, trebuie avut în vedere că dauna morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare. Iar, pentru ca instanța să poată aplica aceste criterii apare necesar ca cel ce pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragerea ilegală la răspundere și pe cale de consecință să se poată proceda la o evaluare a despăgubirilor ce urmează să compenseze prejudiciul.

25. Subsecvent, instanța de apel a remarcat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragere ilegală la răspundere și ca cale de consecință compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

26. Astfel, instanța de apel a relevat că fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea reclamantului.

27. Cu referire la speță, instanța de apel a constatat că reclamanta Țurcan Victoria a evaluat prejudiciul moral prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii în cuantum de 200 000,00 de lei.

28. Analizând înscrisurile administrate la materialele cauzei civile, instanța de apel a constatat că urmărirea penale exercitată în privința reclamantei Victoria Țurcan a fost de la 12 martie 2018 până 05 august 2019, deci s-a desfășurat pe o perioadă de 01 an și 5 luni (f.d.8).

29. În vederea principiului compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice cauzate, stare de stres și de frustrare

provocate reclamantei-apelante Victoria Țurcan, durata urmăririi penale, gravitatea infracțiunilor pentru care a fost urmărită penal, instanța de apel a considerat că suma de 200 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral solicitată de Victoria Țurcan constituie un quantum exagerat de mare și nu corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către acesta, însă suma de 20 000,00 de lei întru compensarea prejudiciului moral cauzat, poate constitui satisfacție echitabilă și rezonabilă a victimei daunei, cât și în stare să restabilească situația existentă înainte de prejudiciere, or, art. 11 alin.(1) din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată luându-se în considerație natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

30. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar a menționa că scoaterea de sub urmărire penală a reclamantei Victoria Țurcan este insuficientă pentru a constitui o satisfacție echitabilă a suferințelor reclamantului, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor psihice cauzate.

31. Din considerentele expuse, instanța de apel a constatat ca fiind lipsită de suport legal afirmația susținută în apelul declarat de Ministerul Justiției al RM precum că reclamanta Victoria Țurcan nu a prezentat probe veridice, admisibile și pertinente care ar confirma existența faptei ilicite și respectiv, nu este temei de a genera obligația statului de a repara prejudiciul moral cauzat acestuia.

32. Or, prevederile art. 6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, indică direct că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală pe temeiuri de reabilitare.

33. Întru susținerea ideii consecvente, instanța de apel a notat că din sensul dispoziției citate, este de înțeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și ale organelor de urmărire penală, procuratură, sunt necesare unele condiții speciale, și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în material respectivă, astfel nu orice acțiune ilicită a organelor de urmărire penală și ale procuraturii atrag răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciului cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a drepturilor persoanei.

34. Concomitent, instanța de apel a reținut că la depunerea acțiunii reclamanta Victoria Țurcan a solicitat compensarea prejudiciului material în sumă de 3 000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate în cadrul cauzei penale, fiind anexat contract de asistență juridică (f.d.10), care urmează să fie încasate de la pârât în conformitate cu prevederile art. 7 lit. e) al Legii nr. 1545 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

35. Totodată, instanța de apel a considerat că pretenția cu privire la încasarea cheltuielilor pentru deplasare din mun. Chișinău în or. Rezina în sumă de 48,50 lei, urmează a fii respinsă ca neîntemeiată, or, bonul anexat la materialele cauzei, întru confirmarea acestor cheltuieli nu este vizibil și nu poate fi luat în considerație.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

36. La 31 martie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.128), avocatul Alexei Croitor, acționând în interesele Victoriei Țurcan, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea sumei încasate, rejudecarea cauzei cu casarea parțială a hotărârii din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, cu adoptarea unei noi decizii privind admiterea deplină a cererii de chemare în judecată cu încasarea din contul bugetului public național a sumei de 200000,00 de lei cu titlu de prejudiciul moral.

36.1. În motivarea recursului a invocat că, prin acțiune reclamanta a solicitat compensația prejudiciului moral în sumă de 200 000,00 de lei pentru suferințele psihice și fizice la care a fost supusă în legătură cu atragerea la răspunderea penală. Însă, instanța de apel a admis parțial pretenția apelantei și a dispus încasarea din contul bugetului național suma de 20 000,00 de lei cu titlul de compensație pentru prejudiciul moral suportat.

36.2. A considerat suma de 20 000,00 de lei în raport cu ilegalitatea admisă este una inechitabilă și nejustificat de mică pentru a compensa suferințele psihice și fizice ale reclamantei.

36.3. În acest sens, a ținut să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, instanțele judecătorești din țara noastră ar putea să acorde satisfacție morală la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale, și anume: pentru violarea art.2 CEDO, de la 6000 până la 30000 euro, iar, pentru violarea art.3 CEDO de la 3000 până la 5000 euro.

36.4. Drept urmare, a considerat că prin nemotivarea deciziei cu privire la prejudiciul disproportionat s-a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 din Convenție.

36.5. Astfel, având în vedere faptul că decizia instanței de apel este arbitrară și se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, în temeiul art.432 alin.(1), lit.e) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

37. La 09 aprilie 2024, Ministerul Justiției al RM, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

37.1. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată deoarece la adoptarea soluției judecătorești, a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, deci, normele legale în cauză sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

37.2. În această ordine de idei, a accentuat că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Or, atât instanța de fond, cât și instanța de apel, urmau să indice expres care anume act ilicit justifică răspunderea statului. Însă, la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

37.3. În consecință, a considerat că instanța de apel eronat a admis acțiunea, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate ale prevederilor Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998. Or, în astfel de situații nu există nici temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu.

37.4. Prin urmare, prejudiciul în mod eronat a fost dispus a fi încasat, în condițiile în care consideră că nu sunt întrunite cerințele expres prevăzute de lege, prin prisma Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998. De asemenea, în condițiile în care intimatul/reclamantul nu a fost condamnat, se atestă netemeinicia dispunerii încasării sumelor respective. Or, potrivit art. 50 din Codul Penal al Republicii Moldova, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.

38. La 07 mai 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei terestre, a expediat în adresa Ministerului Justiției al RM, precum și intervenientului accesoriu Procuratura Generală a RM, copia recursului declarat de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan,

împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere anexată la materialele dosarului (f.d.137).

39. Tot, la 07 mai 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei terestre, a expeditat în adresa Victoriei Țurcan, precum și intervenientului accesoriu Procuratura Generală a RM, copia recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere anexată la materialele dosarului (f.d.138).

40. La 22 mai 2024, prin intermediul poștei terestre (f.d.143), Procuratura Generală a RM a expeditat în adresa Curții Supreme de Justiție, referința prin care a solicitat admiterea recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, iar, recursul declarat de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, să fie considerat inadmisibil (f.d.140/141).

41. La 11 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.144), avocatul Alexei Croitor, acționând în interesele Victoriei Țurcan, a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.145/146).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

42. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă, prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

43. Art. 433 alin.(1) –(2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat;

e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței;

f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin.(1) lit.e) din prezentul articol.

44. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, reglementează că, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

45. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

46. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 13 decembrie 2023 (f.d.101).

47. Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.1131 (f.d.118), la 20 februarie 2024, Curtea de Apel Chișinău a expeditat părților, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei integrale din 13 decembrie 2023, însă, date privind recepționarea acesteia lipsesc la dosar.

48. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan, la 31 martie 2024, iar recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, la 09 aprilie 2024, se consideră depuse în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.32).

49. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, enunțate la pct. 34 din prezenta încheiere.

50. Verificând motivele de casare, invocate în cererile de recurs de către avocatul Alexei Croitor, care acționează în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al RM, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursurilor ca fiind admisibile, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

51. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile declarate de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al RM, conține obiecții de fapt și de drept,

similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

52. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

53. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de avocatul Alexei Croitor, care acționează în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al RM nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

54. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile declarate de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al RM, ca fiind inadmisibile.

55. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. a), art.440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibile recursurile declarat de către avocatul Alexei Croitor, în interesele Victoriei Țurcan și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 13 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă